İzlenmeyen Kamera Kaydıyla Disiplin

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	01.07.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2022/106789	Anayasa m.26, 5275 s. K. m.37, m.42/2-e, 4675 s. K. m.6

ÖZET

Hükümlüye toplu slogan eylemine katıldığı gerekçesiyle haberleşme yasağı verildi. Kendisi ve diğer mahpuslar katılmadığını söyledi; kamera kaydı izlenmedi. AYM, eylemin ona ait olduğu gerekçelendirilmediği için ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine, 20.000 TL manevi tazminata karar verdi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/cezaevinde-slogan-disiplin-cezasi-kamera-kaydi-aym-2022-106789/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM — KARAR

(Başvuru Numarası: 2022/106789)

Karar Tarihi: 1/7/2026

Başvurucu, vekil, heyet ve raportör adları kişisel veri niteliğinde olduğundan derlemeye alınmamıştır.

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, ceza infaz kurumunda slogan atma nedeniyle disiplin cezası verilmesinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, başvuru tarihinde silahlı terör örgütüne üye olma suçundan hükümlü olarak Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (Ceza İnfaz Kurumu) bulunmaktadır.

3. Ceza İnfaz Kurumu personeli tarafından tutulan 18/5/2022 tarihli tutanağa göre aynı gün saat 11.33 sıralarında G1 koğuşunda kalan bir hükümlünün infaz rejiminin değişmesi nedeniyle koğuş değişikliği yapıldığı esnada J1 koğuşunda bulunan arasında başvurucunun da yer aldığı beş

mahpusun koğuş havalandırmasından terör örgütü lehine sloganlar attığı tespit edilmiştir. Slogan atanlara diğer koğuşların da eşlik ettiği, yapılan eylemlerin görevli personellerce koridor pencerelerinden görülüp duyulduğu, aynı zamanda kamerayla kayıt altına alındığı belirtilmiştir.

4. Başvurucu da dâhil olmak üzere slogan attığı belirtilen altı kişi hakkında başlatılan disiplin soruşturmasında ilgililerden savunmalarını sunmaları istenmiştir. Başvurucu savunma dilekçesinde; slogan attığı gerekçesiyle hakkında soruşturma başlatılmışsa da olay günü slogan atmadığını, slogan atan arkadaşlarının ise [koğuşu değiştirilen hükümlünün] apar topar götürülmesi yönündeki keyfî yaklaşma karşı meşru tepkilerini gösterdiğini, kendisinin ise söz konusu slogan atma eylemine katılmadığını, slogan atanlar arasında olup olmadığına bakılmadan toplu cezalandırma mantığıyla soruşturma açıldığını beyan etmiştir.

5. Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığı (Disiplin Kurulu) "Koğuşta bulanan toplam hükümlü ve tutkulunun hepsi slogan atma eylemine karıştığı ile topluca ve cezalandırıldığı kapsamında 'farazi' bir tutanak tutulduğu yönünde savunma verilse de koğuşta bulunan tüm hükümlü ve tutuklulara rast gele soruşturma açılmadığı, slogan eylemine karışan hükümlü ve tutukluların koğuşun hangi kısmında slogan attığının tespitinin sabit olduğu ... olayın gerçekleştiği yerin kurumumuzun yüksek güvenlikli kısmında terör mensubu hükümlü ve tutuklularca gerçekleştirildiği, hakkında soruşturma yapılanların ise slogan atma eyleminin meşru olduğunu ileri sürmeleri, bu kapsamda koğuş değişikliği yapılan arkadaşlarının koğuş değişikliğine olan tepkilerinin ifade biçimi olduğunu beyan etmeleri birlikte değerlendirildiğinde açıkça kurum İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile koğuşu değişikliği yapılmasına karşı bir tutum sergilediklerini de ikrar ettikleri ... slogan atma eyleminin arkadaşlarının hakkını savunma kisvesi adı altında örgütsel bir tutum ve davranış biçim olduğu ... slogan atanların ve slogan içeriğinin net şekilde tutanakta gösterilmesi ile tüm bunlar ışığında kurum görevlilerince tanzim edilen tutanağa itibar edilmesi gerektiği ... adı geçen hükümlüler ve hüküm özlünün; hükümlü [bir hükümlünün] infaz rejiminin değişmesi nedeniyle koğuş değişikliği yapıldığı esnada [terör örgütü lehine] slogan attıkları anlaşılmaktadır." gerekçesiyle başvurucu hakkında 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un -sehven 43. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendi şeklinde belirtilen kısmın yargı kararında düzeltildiği şekliyle- 42. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (e) bendi uyarınca 1 ay süre ile haberleşme ve iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama (telefon açmak, mektup göndermek ve faks alıp göndermekten tamamen men) disiplin cezası uygulanmasına karar vermiştir.

6. Başvurucu, Disiplin Kurulunun kararına karşı disiplin soruşturmasındaki savunmasına benzer açıklamalarla beraber hakkında ceza verilen kişilerle birlikte şikâyet yoluna başvurmuştur. Şikâyet dilekçesinde ek olarak slogan atıldığı esnada başka bir mahpus ile birlikte olduklarını ve slogan atmadıklarını ifade etmiştir. Hâkimlikçe savunması alınan mahpuslardan biri, başvurucunun ve başka bir mahpusun olay anında yanlarında olmadıklarını dile getirmiş; söz konusu diğer mahpus da benzer şekilde başvurucuyla beraber slogan atılan yerde olmadıklarını ifade etmiştir. Hakkında soruşturma açılan diğer mahpuslar da başvurucunun slogan attığına ilişkin bir beyanda bulunmamıştır. İncelemeyi yapan Ankara Batı 2. İnfaz Hâkimliği (İnfaz Hâkimliği/Hâkimlik) şikâyetin reddine karar vermiştir. Gerekçeli kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...savunmalar, ceza infaz kurumundan gönderilen tüm bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde, şikayet edenlerin silahlı terör örgütüne üye olma vb. suçlardan dolayı ceza infaz kurumunda bulundukarı, slogan atarak yukarıda belirtilen disiplin cezasını gerektirir eylemi gerçekleştirdikleri, kurum tarafından tutulan tutanakta, [terör örgütü lehine] slogan attıklarının belirtilmesi, sloganın açık ve net bir şekilde tutanakta gösterilmesi karşısında, kurum memurlarınca tutulan tutanağa itibar edilerek hükümlü tutukluların birden fazla kişi ile birlikte bu eylemleri yaparak kurum düzen, disiplin ve güvenliğini bozdukları için disiplin cezası ile cezalandırılmaları gerektiği değerlendirilmiş, kurum kararında usule ve kanuna aykırılığın bulunmaması nedeniyle şikayet edenler ve vekilinin yapmış oldukları şikayetlerinin reddine dair karar vermek gerekmiştir."

7. Başvurucu, söz konusu karara itiraz etmiştir. İtiraz dilekçesinde; havalandırmada olmadığını, talep edilmesine rağmen tutanakta belirtilen görüntü ve ses kayıtlarının incelenmediğini, slogan atanların slogan attıklarını kabul ettiğini, soruşturma esnasında tutanağı düzenleyen personellerin ifadelerinin tutanak mümzi olarak değil tanık sıfatıyla alındığını, tutanak içeriğinde Ceza İnfaz Kurumunun düzeninin bozulduğunu gösteren herhangi bir bilgiye rastlanılmadığını ileri sürmüştür. İtirazı değerlendiren Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesi (Ağır Ceza Mahkemesi), Hâkimlik kararının usul ve kanuna uygun olduğu gerekçesiyle 8/11/2022 tarihinde itirazın reddine karar vermiştir. Başvurucunun da içinde yer aldığı toplu itiraz hakkında ise Ağır Ceza Mahkemesi 15/11/2022 tarihinde ret kararı vermiştir.

8. Başvurucu 8/11/2022 tarihli nihai kararı 15/11/2022 tarihinde tebellüğ etmiş, 15/11/2022 tarihli kararın ise başvurucuya tebliğ edildiği dosya kapsamında anlaşılamamıştır. Başvurucu 8/11/2022 tarihli kararın tebliğinden sonra 13/12/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

9. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

10. Başvurucu; disiplin soruşturması aşamasında ve yargısal süreçlerde görüntü ve ses kayıtlarının getirilmesi ve tutanağı düzenleyen personellerin ifadelerinin alınması taleplerinin kabul edilmediğini, tutanakta yer alan ifadelerin gerçeği yansıtmadığını iddia etmektedir. Başvurucu, verilen cezayla haberleşme ve iletişim imkânı kısıtlanmakla birlikte şartlı tahliye hakkının da engellendiğini belirterek özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı, özgürlük ve güvenlik hakkı, haberleşme ve ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.
11. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurucunun şikâyetleriyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi tarafından yapılacak incelemede Anayasa ve mevzuat hükümleri doğrultusunda somut olayın kendine özgü koşullarının gözönüne alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

12. Anayasa Mahkemesi daha önce verdiği birçok kararda, ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu/hükümlülerin kurumda attığı slogan nedeniyle disiplin cezasıyla cezalandırılmasını ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirmiştir (ilgili kararlar için bkz. [2. B.], B. No: 2015/214, 9/5/2018, § 19; [1. B.], B. No: 2017/33744, 1/7/2020, § 21; [1. B.], B. No: 2018/38006, 17/11/2021, § 17). Söz

konusu kararlar çerçevesinde her ne kadar slogan atma eylemini kabul etmese de bu nedenle cezalandırılan başvurucunun iddialarının bir bütün hâlinde ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir (ifade kullanımının kabul edilmemesine karşı yaptırıma uğrama durumuyla ilgili bkz. [GK], B. No: 2022/62422, 15/5/2025, § 15).

13. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine dair iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

14. İfade özgürlüğü kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanmaması, bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Anayasa Mahkemesi çok sayıda kararında ifade özgürlüğünün demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemde olduğunu belirtmiştir ([GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 33-35; [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 42, 43; [1. B.], B. No: 2014/6128, 7/7/2015, §§ 35-38).

15. Herkes gibi hükümlü ve tutuklular da Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına ([2. B.], B. No: 2013/583, 10/12/2014, § 65) ve bu bağlamda ifade özgürlüğüne de sahiptirler ([2. B.], B. No: 2013/6223, 7/1/2016, § 27).

16. Öte yandan ifade özgürlüğünün mutlak bir hak olmadığı ve Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen sebeplerle sınırlanabileceği unutulmamalıdır. Bu bağlamda ceza infaz kurumunda bulunmanın kaçınılmaz sonucu olarak suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi kurumda güvenliğin ve düzenin korunmasına yönelik kabul edilebilir gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip olduğu haklara sınırlama getirilebilecektir (B. No: 2013/6223, § 29).

17. Kurum içinde attığı slogan nedeniyle hakkında disiplin cezası uygulanan başvurucunun ifade özgürlüğüne bir müdahalede bulunulmuştur. Müdahaleye dayanak olan 5275 sayılı Kanun'un 42. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (e) bendinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı ve müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kamu düzeninin korunması meşru amacı kapsamında kaldığı anlaşılmıştır. O hâlde Anayasa Mahkemesinin yapması gereken, söz konusu müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluğunu denetlemektir.

18. İnfaz hukukuna ilişkin disiplin suç ve cezaları 5275 sayılı Kanun'un Sekizinci Bölümü'nde düzenlenmiş; bu çerçevede uygulanacak disiplin suç ve cezalarının amacı, mahiyeti, kapsamı, sınırları ve uygulanma koşulları 5275 sayılı Kanun'un 37. maddesinde açıklığa kavuşturulmuştur. Kanun'daki disiplin suç ve cezaları yönünden genel hüküm niteliğindeki bu madde uyarınca bu Kanun kapsamındaki bir disiplin suçunun oluşabilmesi ve cezasının uygulanabilmesi için sadece her bir disiplin suçu yönünden belirlenen özel hükümdeki şartların gerçekleşmesi yeterli olmayıp ayrıca 37. maddedeki şartların da gerçekleşmesi gerekmektedir. 5275 sayılı Kanun'un 37. maddesine göre ceza infaz kurumunda düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, tüzük, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli

kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlal ettiğinde eyleminin niteliği ile ağırlık derecesine göre hükümlü hakkında Kanun'da belirtilen disiplin cezaları uygulanacaktır (AYM, E.2013/6, K.2013/111, 10/10/2013).

19. Başvuruya konu olayda başvurucu hakkında kurum düzen ve disiplinini bozucu mahiyette slogan attığından bahisle disiplin cezası uygulanmıştır. Anayasa Mahkemesi, 5275 sayılı Kanun'un 37. maddesi de dikkate alındığında ceza infaz kurumunda yalnızca slogan atılmasının aynı Kanun'un 42. maddesinde öngörülen disiplin suçunu oluşturabilmesi için yeterli olmayıp bu eylemin ceza infaz kurumundaki güvenliği veya disiplini bozacak ya da düzenli yaşamın sürdürülmesini önleyecek şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini kabul etmiştir (AYM, E.2013/6, K.2013/111, 10/10/2013; B. No: 2013/6223, §§ 43, 44; B. No: 2015/214, § 22). Bununla birlikte ceza infaz kurumlarında düzenin ve güvenliğin sağlanması için özellikle terör örgütlerine bağlılığı canlı tutmaya katkıda bulunabilecek toplu eylemlere karşı daha hassas olunması gerektiği hususunda herhangi bir tereddüt bulunmadığı da ifade edilmiştir (B. No: 2013/6223, § 46; B. No: 2015/214, § 22). Eldeki başvuruya konu olayda bir mahpusun koğuş değişikliği sırasında bu işleme karşı örgütsel tavırla tepki gösterilerek toplu şekilde terör örgütü lehine slogan atıldığı, bu suretle kurum düzen ve disiplinin bozulduğu konusunda ilgili ve yeterli bir gerekçenin sunulduğu görülmektedir. Öte yandan başvurucu, idari soruşturma ile yargısal denetim sürecinin tüm safahatında ve bireysel başvuruda söz konusu eyleme iştirak etmediği iddiasında bulunmaktadır. Bu durumda, somut başvuruda ele alınması gerekenin, başvurucunun eyleminin sübutuna ilişkin idare ve yargı makamlarının ilgili ve yeterli bir gerekçe oluşturup oluşturmadıkları olduğu anlaşılmaktadır.

20. Olay günü başvurucunun bulunduğu koğuştaki tutuklu ve hükümlülerin başka bir koğuştaki hükümlünün infaz rejiminin değiştirilmesi üzerine terör örgütü lehine ve başkaldırı söylemlerini de içeren sloganlar attıkları tespit edilmiş ve yapılan disiplin soruşturması sonucu başvurucunun da slogan attığı gerekçesiyle disiplin cezasıyla cezalandırılmasına karar verilmiştir. Başvurucu ise gerek disiplin soruşturması esnasında gerekse de yargılama aşamasında söz konusu eyleme katılmadığını ve slogan atmadığını belirtmiştir (bkz § 4, 5). Başvurucuyla birlikte disiplin cezası alan kişiler de İnfaz Hâkimliğindeki savunmalarında başvurucunun slogan atılan yerde olmadığını ve slogan atmadığını ifade etmişlerdir (bkz § 5). İnfaz Hâkimliği, başvurucunun savunmaları ile diğer mahpusların beyanlarına itibar etmediğini belirtmekle birlikte tutanakta olayın kamera kaydına alındığı belirtilmesine rağmen bu kaydı izleme veya bilirkişi marifetiyle izletme yoluna gitmeden sadece düzenlenen tutanakta yer alan tespitler uyarınca şikâyetin reddine karar vermiştir (bkz § 6).

21. Başvurucu Hâkimlik kararına itiraz ederek ceza verilmesine esas alınan tutanakta belirtilen kamera kaydının incelenmesini, tutanağı düzenleyen kişilerin ifadelerinin alınmasını talep etmiştir. İtirazı değerlendiren Ağır Ceza Mahkemesi, İnfaz Hâkimliği kararının usul ve yasaya uygun olduğunu belirtmiş, başvurucunun slogan atmadığına ilişkin iddialarını, ilgililerin ifadelerini ve incelenmesi talep edilen delilleri dikkate almaksızın itirazın reddine karar vermiştir (bkz § 7). Dolayısıyla yargı mercilerince, başvurucunun disiplin cezasına konu slogan atma eylemini gerçekleştirip gerçekleştirmediği değerlendirilmemiştir.

22. Bu hâliyle yargı mercileri tarafından başvurucunun eylemi gerçekleştirip gerçekleştirmediğinin ilgili ve yeterli bir gerekçeyle ortaya konulamadığı anlaşıldığından söz konusu eylem nedeniyle başvurucu hakkında disiplin cezası uygulanmasının zorunlu bir toplumsal ihtiyaca karşılık gelmediği ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun bir müdahale olarak görülemeyeceği değerlendirilmiştir.

23. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

24. Başvurucu, ihlalin tespitini ve yeniden yargılama yapılması ile 50.000 TL manevi tazminata karar verilmesini talep etmiştir.

25. Başvurucunun 18/6/2024 tarihinde Ceza İnfaz Kurumundan tahliye olduğu anlaşıldığından tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmamaktadır.

26. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucuya manevi zararları karşılığında net 20.000 TL manevi tazminat ödenmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvurucuya net 20.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

Ç. 664,10 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

D. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin bilgi amaçlı Ankara Batı 2. İnfaz Hâkimliğine (E.2022/4357, K.2022/6371) GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 1/7/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.